

Nr 283.

Af herr **Palmstierna**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i aflöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket m. m.

I sin proposition den 22 mars 1912 angående ändring i aflöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket samt fastställande af telegrafverkets stat för driftkostnader år 1913 har Kungl. Maj:t i detalj följt det af telegrafstyrelsen utarbetade förslaget i ärendet med de ändringar, som däri företagits af tillkallade sakkunniga.

Telegrafstyrelsens förslag innebär i hufvudsak en betydande ökning af aflöningen till verkets ingenjörspersonal samt vissa jämkningar uppåt i den lägst aflönade personalens aflöningar. De ändringar, som af Kungl. Maj:t vidtagits beröra icke förstnämnda ökning, men så mycket mera sistnämnda jämkningar. Ehuru meningarne säkerligen kunna vara mycket delade, om dessa förändringar äfven äro förbättringar, skall jag inskränka mig till en af dessa ändringar, som synes mig icke vara grundad på tillräckliga skäl och som företer den egendomligheten att bland hela raden af löneförhöjningar innebära en nedsättning af hittills utgående aflöningsförmåner, så mycket märkligare, som den skulle träffa verkets lägst aflönade personal på den manliga afdelningen. Denna lägst aflönade personal är till antalet mycket ringa, i det den icke ens uppgår till ett sextiotal, och är anställd å ett fåtal af de större stationerna för att biträda med en del arbeten, som på de mindre stationerna utföres af den telegraferande personalen själf och på de större stationerna förut varit till väsentlig del anförtrodd åt den egentliga telegrafpersonalen. Sålunda var i Stockholm ända till år 1903 två tjänstemän af konmissariegrad anställda för kontrollarbete, som nu handhafves af stationsbiträden. Den är fördelad i två grupper, stationsförmän och stationsbiträden, med en aflöning, utom hyresbidrag, den

förra af lägst 900 och högst 1,500 kronor och den senare af lägst 840 och högst 1,260 kronor för år. Den senare gruppens aflöning är bibehållen oförändrad, medan den förres, genom borttagande af sista ålders-tillägget, fått en till 1,380 kronor minskad slutaflöning. Skenbart motväges i någon mån denna minskning i slutaflöningen med 120 kronor årligen genom en ökning å begynnelseaflöningen med samma belopp eller från 900 till 1,020 kronor årligen. Men denna ökning är blott skenbar. Förmännen rekryteras naturligen ur biträdenas krets, och då förmännen äro i hela verket till antalet icke ett tiotal, kan ett biträde icke påräkna befordran till förman, förrän han varit ordinarie biträde så länge, att han redan uppnått en biträdesaflöning af 1,020 kronor årligen och således äfven utan denna »ökning» skulle jämlikt aflöningsreglementets bestämmelser, att en befordran icke bör medföra löneförminskning (§ 3), haft att tillgodoräkna sig samma belopp.

Enär nu stationsbiträdet icke har någon annan befodringsutsikt än en förmansbefattning, drabbar således den föreslagna nedsättningen i förmans slutaflöning äfven biträdena och den drabbar så mycket säkrare, som någon ytterligare befodringsmöjlighet från förmans-tjänsten icke finnes. Vill man i verkligheten vinna den förbättring, som torde hafva afsetts genom höjande af förmännens begynnelseaflöning, kan det ske genom en höjning af biträdenas slutaflöning med en lönegrad, något, som äfven har goda skäl för sig ur den synpunkten, att därigenom i viss mån utjämnas den oförskylda sämre ställning, som föranledes för biträde, som är i sämre befodringsstus, en utjämning, som, när det gäller en till antalet så obetydlig tjänstemannakår, synes särdeles befogad.

Jämför man förslaget för stationsbiträden och förmän med hvad som föreslås för den eljest lägst aflönade manliga personalen, nämligen reparatörerna, synes det än mera, huru styfmoderligt de förra behandlats. Enligt nu gällande aflöningsreglemente utgör reparatörsaflöningen lägst 840 kronor årligen och högst 1,380, således samma begynnelseaflöning som stationsbiträde och slutaflöning en grad lägre än stationsförmans. Enligt förslaget skulle däremot för reparatören begynnelseaflöningen blifva 960 kronor — en verklig förhöjning, då det här gäller första ordinarie tjänst — och slutaflöningen, vunnen genom gruppens uppdelning i två lönegrader, 1,650 kronor årligen, d. v. s. en höjning äfven här till och med två lönegrader i stället för den minskning, som bestått stationsförmännen.

Förhöjningen för reparatörerna må vara fullt befogad, därom har jag nu ingen anledning att yttra mig, men det synes mig obestriddigt,

att stationsbiträdenas och förmännens arbete icke kan på något sätt skattas ringare än reparatörens och att de insikter och den kompetens den förre måste skaffa sig icke heller är ringare än de senares. Att denna kompetens är mera speciellt behöflig blott för telegrafverket och således icke gifver stationsarbetaren samma möjlighet att på annat håll förskaffa sig de bättre chanser, som kanske stå reparatören till buds, synes mig icke vara någon statsverket fullt värdig anledning att hålla stationsarbetaren nere på den lägsta aflöningsnivå, som möjliggör lifsuppehållet.

För jämförelsens fullständighet bör i öfrigt nämnas, att reparatörens arbete gifver honom osökta tillfällen till extra inkomster, hvilka icke stå till buds för de å stationerna arbetande.

Såsom skäl för den ogynnsamma behandling, som i regeringens förslag kommit stationsförmän och biträden till del, har anförts, dels att de nu skulle tillerkännas dyrortstillägg, dels att de borde likställas med postvaktmästare och förste postvaktmästare.

Angående det förstnämnda skälet beder jag då att få erinra, att förmänen af dyrortstillägg enligt förslaget skulle tillerkännas all biträdande personal å stationerna och således då väl icke rimligen bör fränkännas de lägst aflönade — den åtnjutes i förbigående sagdt äfven af annan personal, däribland reparatörerna — och att detta tillägg ju icke gäller andra än dem, som placerats å särskildt dyra orter och icke ens för dessa bör likställas med andra aflöningsförmåner, då det ju blott afser att vara en ersättning för de högre utgifter, som placeringen å den dyrare orten medför.

Jämförelsen med postvaktmästarna är så litet träffande som möjligt, såsom ju dylika schablonjämförelser lätt blifva. Arbetets beskaffenhet och sättet för dess ordnande är så olika inom de båda verken, att man blott har den i och för sig intetsägande omständigheten, att det i båda verken gäller de lägst aflönade att hålla sig till. Det mesta af det arbete, som postvaktmästarna utföra, är af det slag, för hvilket man i telegrafverket icke har ordinarie personal, och det mesta af det arbete, som stationsförmän och en mycket god del af det arbete som stationsbiträden vid telegrafverket utföra, är närmast jämförligt med arbete, som i postverket utföres af tjänsteman af högre grad. Vid jämförelsen har dessutom icke ens omnämnts, att för kvalificeradt arbete, närmast likställdt med det stationsförmän och biträden vid telegrafverket utföra, vid postverket medgifves en löneförbättring af intill 240 kronor för år.

Af hvad jag nu anført synes mig framgå, att den i ofvan åberopade proposition föreslagna aflöning för stationsförmän och stations-

biträden vid telegrafverket icke är vare sig i och för sig eller i jämförelse med andra liknande befattningar lämpligt afvägd, och får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville med ändring i denna del af Kungl. Maj:ts proposition besluta nedanstående aflöningar, hvilka för den stat, som nu föreligger, skulle medföra en ökad utgift af omkring fem hundra kronor:

Aflöningsbelopp:

För stationsförmän kronor 1,020—1,140—1,260—1,380—1,500 med ålderstilläggens inträdande efter resp. 3, 6, 9 och 12 år, samt

för stationsbiträden kronor 900—960—1,020—1,140—1,260—1,380 med ålderstilläggens inträdande efter resp. 2, 4, 6, 9 och 12 år.

Stockholm den 15 april 1912.

Erik Palmstierna,

I motionen instämmer

Thure Widlund.